

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 35)

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınır Olay ve Uyuşmazlıklarının Çözümüne Dair Sözleşme ve Sözleşmeye Ait Ek 1 ve 2 Numaralı Protokoller ile Türkiye-Azerbaycan Sınır Hattının Her İki Tarafında Kalan Onar Kilometrelik Bölgenin İçinde Yapılacak Sivil ve Askerî Hava Vasıtalarının Uçuşlarını Düzenleyen Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/314)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.1/1196-342/2504

3.6.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

1/648 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınır Olay ve Uyuşmazlıklarının Çözümüne Dair Sözleşme ve Sözleşmeye Ait Ek 1 ve 2 Numaralı Protokoller ile Türkiye-Azerbaycan Sınır Hattının Her İki Tarafında Kalan Onar Kilometrelik Bölgenin İçinde Yapılacak Sivil ve Askerî Hava Vasıtalarının Uçuşlarını Düzenleyen Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-1232/3505

14.8.1997

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 7.8.1997 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınır Olay ve Uyuşmazlıklarının Çözümüne Dair Sözleşme ve Sözleşmeye

Ait Ek 1 ve 2 Numaralı Protokoller ile Türkiye-Azerbaycan Sınır Hattının Her İki Tarafında Kalan Onar Kilometrelık Bölgenin İçinde Yapılacak Sivil ve Askeri Hava Vasıtalarının Uçuşlarını Düzenleyen Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerçekte ilişikte gönderilmiştir.

Komisyondarda ve Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ederim.

Mesut Yılmaz
Başbakan

TASARININ GEREKÇESİ

SSCB'nin 1991 yılı Aralık ayında dağılması ve devlet olarak varlığının sona ermesini takiben, T.C. ile Azerbaycan Cumhuriyeti arasında anılan ülkeye bağlı Nahcivan Özerk Cumhuriyeti ile paylaştığımız 11 kilometrelık sınırdaki meydana gelebilecek olay ve uyuşmazlıkların çözümüne yönelik olarak SSCB ile yapılmış olan 1937 tarihli Moskova Sözleşmesinin yerine kaim olmak üzere hazırlanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınır Olay ve Uyuşmazlıklarının Çözümüne Dair Sözleşme" ve eklerini oluşturan 2 protokol ve tamamlayıcı "Uçuş Protokolü" iki ülke arasında 5 Mayıs 1997 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır.

T.C. ile Azerbaycan Cumhuriyeti arasında mevcut tarihi ve kültürel bağlardan kaynaklanan dostluk ve iyi komşuluk ilişkilerini pekiştiren sözkonusu sözleşmenin onaylanmasının ülkemizin çıkarına olduğu değerlendirilmektedir. Sözkonusu sözleşmeye işlerlik kazandırılması, Azerbaycan'ın bağımsızlık ve egemenliğinin desteklenmesi ile iç istikrarının korunması bakımından da önem taşımaktadır.

28 maddeden oluşan sözleşmede her iki ülkenin sınır makamları ve bu makamların temas şekilleri belirlenmekte, ayrıca terör ve diğer yasadışı eylemler de dahil olmak üzere her türlü sınır olay ve uyuşmazlığında takip edilecek usul ve işlemler saptanmaktadır.

Sözleşmeye ek 2 protokol ile spesifik olarak sınır temsilcileri isimlendirilmekte ve ek "Uçuş Protokolü"nin kullanım şartları düzenlenmektedir.

Sözleşmenin diğer eki "Uçuş Protokolü" ile ise Türkiye ve Azerbaycan sınır hattının her iki tarafında kalan onar kilometrelık bölgenin içinde yapılacak sivil ve askerî hava vasıtalarının uçuşları düzenlenmektedir.

Sözkonusu sözleşme ve eklerinin mümkün olan en kısa süre içinde onaylanmasının ülkemizin bölgedeki siyasi, ekonomik ve ticari çıkarları açısından önem taşıdığı da değerlendirilmektedir.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ GEREKÇE

SSCB'nin 1991 yılı Aralık ayında dağılması ve devlet olarak varlığının sona ermesini takiben, T.C. ile Azerbaycan Cumhuriyeti arasında anılan ülkeye bağlı Nahcivan Özerk Cumhuriyeti ile paylaştığımız 11 kilometrelık sınırdaki meydana gelebilecek olay ve uyuşmazlıkların çözümüne yönelik olarak SSCB ile yapılmış olan 1937 tarihli Moskova Sözleşmesinin yerine kaim olmak üzere hazırlanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınır Olay ve Uyuşmazlıklarının Çözümüne Dair Sözleşme" ve eklerini oluşturan 2 protokol ve tamamlayıcı "Uçuş Protokolü" iki ülke arasında 5 Mayıs 1997 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır.

T.C. ile Azerbaycan Cumhuriyeti arasında mevcut tarihi ve kültürel bağlardan kaynaklanan dostluk ve iyi komşuluk ilişkilerini pekiştiren sözkonusu sözleşmenin onaylanmasının ülkemizin yararına olduğu değerlendirilmektedir. Sözkonusu sözleşmeye işlerlik kazandırılması, Azerbaycan'ın bağımsızlık ve egemenliğinin desteklenmesi ile iç istikrarının korunması bakımından da önem taşımaktadır.

28 maddeden oluşan sözleşmede her iki ülkenin sınır makamları ve bu makamların temas şekilleri belirlenmekte, ayrıca terör ve diğer yasadışı eylemler de dahil olmak üzere her türlü sınır olay ve uyuşmazlığında takip edilecek usul ve işlemler saptanmaktadır.

Sözleşmeye ek 2 protokol ile spesifik olarak sınır temsilcileri isimlendirilmekte ve ek "Uçuş Protokolü" nün kullanım şartları düzenlenmektedir.

Sözleşmenin diğer eki "Uçuş Protokolü" ile ise Türkiye ve Azerbaycan sınır hattının her iki tarafında kalan onar kilometrelik bölgenin içinde yapılacak sivil ve askerî hava vasıtalarının uçuşları düzenlenmektedir.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

Esas No. : 11314

Karar No. : 25

9.7.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınır Olay ve Uyuşmazlıklarının Çözümüne Dair Sözleşme ve Sözleşmeye Ait Ek 1 ve 2 Numaralı Protokoller ile Türkiye-Azerbaycan Sınır Hattının Her İki Tarafında Kalan Onar Kilometrelik Bölgenin İçinde Yapılacak Sivil ve Askerî Hava Vasıtalarının Uçuşlarını Düzenleyen Protokollin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 8 Temmuz 1999 tarihli 5 inci Birleşiminin de Dışişleri Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Her iki ülkenin sınır makamlarını ve bu makamların temas şekillerini, ayrıca terör olayları da dahil olmak üzere her türlü sınır olay ve uyuşmazlığında takip edilecek usul ve işlemleri tespit eden Anlaşma, Komisyonumuzca uygun görülmüştür.

Tasarı Gereğesinde yapılan iki düzeltmeden başka Tasarının başlığı kanun tekniğine uygunluğu teminen "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınır Olay ve Uyuşmazlıklarının Çözümüne Dair Sözleşme ve İlgili Protokollerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" olarak değiştirilerek kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Kâmrân İnan
Van
Üye
Ali Tekin
Adana
Üye
Nesrin Ünal
Antalya
Üye
Hasan Erçelesi
Denizli
Üye
M. Bedri İnceşahıncı
Gaziantep

Başkanvekili
B. Suat Çağlayan
İzmir
Üye
Müjdat Kayayerli
Afyon
Üye
Teoman Özalp
Bursa
Üye
Mahmut Erdir
Eskişehir
Üye
Mustafa Yaman
Giresun

Üye
Ayfer Yılmaz
İçel
Üye
Osman Yumakoğulları
İstanbul
Üye
Cevdet Akçalı
Kütahya
Üye
M. Necati Çetinkaya
Manisa

Üye
Azmi Ateş
İstanbul
Üye
Rahmi Sezgin
İzmir
Üye
Basri Coşkun
Malatya
Üye
Birol Büyükköztürk
Osmaniye

Üye
M. Cengiz Güleç
Sivas

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA SINIR OLAY VE UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜNE DAİR SÖZLEŞME VE SÖZLEŞMEYE AİT EK 1 VE 2 NÜMARALI PROTOKOLLER İLE TÜRKİYE-AZERBAYCAN SINIR HATTININ HER İKİ TARAFINDA KALAN ONAR KİLOMETRELİK BÖLGENİN İÇİNDE YAPILACAK SİVİL VE ASKERİ HAVA VASITALARININ UÇUŞLARINI DÜZENLEYEN PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. - 5 Mayıs 1997 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınır Olay ve Uyuşmazlıklarının Çözümüne Dair Sözleşme" ve Sözleşmeye ait ek 1 ve 2 numaralı Protokoller ile "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye-Azerbaycan Sınır Hattının Her İki Tarafında Kalan Onar Kilometrelik Bölgenin İçinde Yapılacak Sivil ve Askeri Hava Vasıtalarının Uçuşlarını Düzenleyen Protokol"ün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Mesut Yılmaz

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

B. Ecevit

Devlet Bakanı

H. Özkan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Devlet Bakanı

M. Gürdere

Devlet Bakanı

Dr. İ. Çelebi

Devlet Bakanı

B. Kara

Devlet Bakanı

R. K. Yücelen

Adalet Bakanı

O. Sungurlu

Maliye Bakanı

Z. Temizel

Sağlık Bakanı

H. İ. Özsoy

Çalışma ve Sos. Güv. Bak.

Prof. Dr. N. Çagan

Kültür Bakanı

İ. Talay

Millî Sav. Bak. ve Başb. Yrd.

İ. Sezgin

Devlet Bakanı

Y. Seçkiner

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Yıldırım

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Gürel

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

C. Kavak

Devlet Bakanı

H. Gemici

İçişleri Bakanı

M. Başesgioğlu

Millî Eğitim Bakanı

H. Uluğbay

Ulaştırma Bakanı

N. Menzîr

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Y. Erez

Turizm Bakanı

İ. Gürdal

Çevre Bakanı

Dr. İ. Aykut

Devlet Bakanı

G. Taner

Devlet Bakanı

İ. Saygın

Devlet Bakanı

R. Serdaroğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. A. Andıcan

Devlet Bakanı

R. Şahin

Devlet Bakanı

E. Aştık

Devlet Bakanı

M. Batallı

Dışişleri Bakanı

İ. Cem

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Y. Topçu

Tarım ve Köy İşleri Bakanı

M. Taşar

Enerji ve Tabii Kay. Bak.

M. C. Ersüner

Orman Bakanı

E. Taranoğlu

DIŐIŐLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AZERBAJCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA SINIR OLAY VE UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜNE DAİR SÖZLEŞME
VE İLGİLİ PROTOKOLLERİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1. - Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. - Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. - Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA
SINIR OLAY VE UYUŞMAZLIKLARININ
ÇÖZÜMÜNE DAİR
SÖZLEŞME

Aşağıda "Taraflar" olarak anılacak Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti;

Uluslarının sarsılmaz dostluk bağlarından güç alarak,

Uluslararası hukukun temelini oluşturan (tike bütünlüğüne saygı, sınırların dokunulmazlığı, kuvvete ve kuvvet kullanma tehdidine başvurmama, içişlerine karışmama ilkelerinin, devletler arasındaki ilişkilerin vazgeçilmez temelini oluşturduğunu teyiden vurgulayarak,

Birleşmiş Milletler Andlaşması ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilâtı çerçevesinde kabul edilmiş bulunan belgelerden kaynaklanan yükümlülüklerini teyid ederek,

9 Şubat 1994 tarihinde Ankara'da imzalanan Dostluğunun ve Çok Yönlü İşbirliğinin Geliştirilmesine İlişkin Anlaşma ile Sınır İlişkin Konuların Düzenlenmesi Hakkında Protokol ve 4 Ekim 1994 tarihinde Ankara'da imzalanan İşbirliği Anlaşmasına dayanarak,

İki dost ve komşu ülke olarak yer aldıkları bölgede, aralarındaki ilişkilerin barış ve istikrara yönelik olarak geliştirilmesi ve ortak sınırın bir barış ve işbirliği hatı olması kararlılığı ile

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır :

MADDE 1

Bu Sözleşmenin amacı Taraflar arasında çıkacak sınır olay ve anlaşmazlıklarının araştırılması ve çözümlenmesinde uygulanacak faaliyetlere ilişkin esas ve usulleri belirlemek ve icra etmektir.

Bu Sözleşme yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda uygulanacak faaliyetlere ilişkin esas ve usulleri kapsamaktadır.

MADDE 2

Taraflar ortak sınırın her iki tarafında 25 km.lik bir alan içinde cereyan eden ve işbu Sözleşmenin konusu olan "Sınır Olay ve Anlaşmazlıkları" tâbirinden şunları anlarlar :

- a) Sınır karakollarına, nöbetçilere, sınır işaretlerine, diğer Taraf halkına ve arazisine karşı hedef gözetmeksizin her türlü silahla ateş açılması;
- b) Taraflardan birinin arazisinde oturan kimseler tarafından diğer Taraf arazisinde oturan kimselere karşı gerçekleştirilen öldürme, yaralama veya diğer tecavüzî fiiller;
- c) Bir veya birçok kişi tarafından sınırın işbu Sözleşmeye aykırı olarak izinsiz geçilmesi,
- d) Sınır bölgesinin emniyet ve asayişine veya diğer Tarafın menfaatlerine hâlel getirecek veya sözkonusu bölge halkını tahrik edecek mahiyette hazırlıklar ile teşebbüsler veya özellikle sınırın izinsiz geçilmesi için yardım ve himaye ve Taraflardan birinin halkını diğer Taraf arazisine göç teşvik;
- e) Hava araçlarının (uçak, helikopter v.b.) sınırın ihlâl etmesi;
- f) Sınır muhafızlarının, diğer memurların veya özel şahısların silahlı veya silahsız olarak sınırı yanlışlıkla, geçmeleri;
- g) Gerekli müsaade olmadan ve iki ülke arasında geçerli bulunan Sözleşmeye aykırı olarak diğer Taraf arazisine ehli hayvanların ve sürülerin geçmesi veya geçirilmesi;
- h) Mahallî sınır makamları ve muhafızları tarafından diğer Taraf arazisine, oranın kanunlarına uygun şekilde müsaade alınmadan herhangi bir kimsenin sokulması;
- i) Sınır işaretleri ile sulama kanalları tesisatı dahil, sınır tesisatının ve sınırı teşkil eden nehir yataklarının sınır muhafızları veya mahallî ahali tarafından yerlerinin değiştirilmesi ve bozulması;

j) Bir Tarafın arazisi üzerindeki malların diğer Taraf arazisinde oturan şahıslar tarafından çalınması, yağma edilmesi veya kasten veya kasti olmayarak tahribi ve bozulması;

k) İşbu Sözleşmenin uygulanmasında iki Taraf arasında ortaya çıkabilecek diğer olay ve anlaşmazlıklar.

MADDE 3

İşbu Sözleşmede öngörülen olay ve anlaşmazlıklar Tarafların aşağıdaki makamları tarafından incelenecek ve çözümlenecektir.

Türkiye Cumhuriyeti tarafından :

Birinci Derece Sınır Makamları : Kaymakamlar

İkinci Derece Sınır Makamları : Valiler

Azerbaycan Cumhuriyeti tarafından :

Birinci Derece Sınır Makamları : Sınır Komiser Muavinleri

İkinci Derece Sınır Makamları : Sınır Komiserleri

Taraflar saptadıkları 1 inci ve 2 nci derece sınır makamlarının ad, soyad ve unvanlarını ve zaman içinde meydana gelecek değişiklikleri diplomatik yoldan birbirlerine bildirirler.

Türkiye Cumhuriyeti tarafından atanacak sınır makamları Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı, Azerbaycan Cumhuriyeti tarafından atanacak sınır makamları ise Azerbaycan Cumhuriyeti vatandaşı olacaklardır.

MADDE 4

Birinci ve İkinci derece sınır makamları, görev alanları ve buluşma noktaları bu Sözleşmeye ek bir Protokol ile belirlenecektir.

Taraflar bu Protokolda gerekli gördükleri değişiklikleri müştereken yaparlar.

MADDE 5

3 üncü maddede belirtilen sınır makamlarında görevli yetkili personelin değişmesi durumunda mesainin aksamadan devam etmesine dikkat edilecektir.

MADDE 6

İşbu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra birinci derece sınır makamları yapacakları ilk toplantıda sınırdaki kişilerin iade edileceği, hayvanlarla eşyaların geri verileceği ve hudut makamlarının faaliyetlerine ait haberleşmenin teati olunacağı sınır geçit ve kontrol noktalarını birlikte tayin ederler.

MADDE 7

1 inci derece sınır makamları cereyan eden bir sınır olayı veya anlaşmazlığı karşısında Taraflardan birinin talebi üzerine geçerli bir mazeret olmadığı takdirde ivedilikle toplanırlar.

Daveti gerektiren bir sınır olay veya anlaşmazlığı olmasa dahi 1 inci derece sınır makamları her iki ayda bir; ikinci derece sınır makamları ise dört ayda bir düzenli olarak toplanırlar.

Tarafların mülâkat talepleri belirttikleri süre içinde cevaplandırılır.

Birinci ve ikinci derece sınır makamlarının toplantılarına her iki Taraftan birer sekreter ve gerekli sayıda danışman katılabilir.

MADDE 8

Sınır makamları arasındaki toplantılar İşbu Sözleşmenin 4 üncü maddesinde belirtilen buluşma noktalarında sırayla Tarafların arazisi üzerinde yapılır.

MADDE 9

Tarafların 1 inci veya 2 nci derece sınır makamları ile beraberindekiler sınır olay ve anlaşmazlıklarını görüşmek üzere sınırı resmî elbiseleri ile ve silahlı geçebilirler. Bu münasebetle karşı Tarafa geçecek görevlilerin geçiş işlemleri mümkün olan en kısa süre içinde yapılır.

Birinci ve İkinci derece sınır makamları ile sekreter ve danışmanlara verilecek geçiş izinleri gösterilen süre içinde ve aşağıdaki şartlar çerçevesinde geçerlidir :

a) Sınırdan her geçiş ve bu Sözleşmenin 6 nci maddesinde işaret edilen geçit ve kontrol noktalarından gerçekleştirilir.

b) Sınırdan geçme günü ve saati acil durumlar dışında en az 24 saat öncesinden diğer Tarafa bildirilir. Kabul eden Taraf temsilci ile gelen heyeti hudutta karşılar.

MADDE 10

Tarafların 1 inci ve 2 nci derece sınır makamları ile beraberlerindeki sekreter ve danışmanlar işbu Sözleşme hükümlerini uygulamak için karşı Taraf toprakları üzerinde buldukları sırada dokunulmazlık hakkından yararlanırlar. Beraberlerindeki eşya ve araçları tekrar geri götürmek kaydı ile diğer Tarafa gümrüksüz olarak serbestçe geçirme hakkını haizdirler.

MADDE 11

Sınır makamları arasında önceden varılacak mutabakat üzerine, 1 inci veya 2 nci derece sınır makamlarının toplantılarında veya 18 inci maddede öngörülen ortak soruşturmada hazır bulunacak zarar gören kişiler, şahitler ve bilirkişi heyeti mensupları, taraf oldukları sınır makamlarınca verilecek izin belgeleri ile sınırı geçebilirler. Bu izin belgelerinin geçerlilik süresi 24 saat ile sınırlıdır.

MADDE 12

Tarafların sınır makamları silahlı veya silahsız olarak bir veya birçok kimse tarafından diğer Taraf toprağında yapılacak terör eylemleri ve diğer yasadışı eylemlerin hazırlıklarına mani olmak ve bu kişi veya kişilerin sınır geçmesini önlemek için gereken önlemleri alacaklar ve bundan diğer Taraf sınır makamlarına bilgi vereceklerdir.

Taraflardan herbirinin Sınır Bölgesinde, bu maddenin birinci paragrafında açıklanan eylemleri gerçekleştiren ve hakkında o mahalde adli takibata başlanan kişi veya kişilerin bulunduğu ya da ikamet ettiği tespit edildiği takdirde, diğer Tarafın sınır makamının talebi ile talep eden Taraf uyuşundaki kişi ya da kişilerin Sınır Bölgesi dahilinde yakalanması durumunda, talep edilen Taraf sınır makamları bunların teslimi için gerekli tedbirleri alırlar. Bu kabil taleplerde asıl olan; suç sayılan eylemi gerçekleştirenin, talep eden Taraf Sınır Bölgesinde bu suçu işlemesi ve Karşı Taraf Sınır Bölgesinde yakalanmasıdır. Bu şartlardan biri gerçekleşmediği takdirde, konu Taraflar arasında, yürtlükteki suçluların iadesi usulüne göre çözümlenir.

Takip edilen kişilerin, bir Tarafın toprağından diğer Tarafın toprağına geçebilmesi ihtimali mevcut olduğu takdirde takip eden Tarafın sınır makamı diğer Tarafın sınır makamına bilgi vererek bu kişilerin yakalanmasına yardımcı bulunacaktır.

Taraflar aralarında kaçakçılığın önlenmesine yönelik bir Anlaşma imzalanıncaya kadar kaçakçılıkla ve özellikle uyuşturucu madde, silah ve nükleer silah yapımında kullanılan maddeler kaçakçılığı ile mücadele için gereken tüm önlemleri alacaklardır.

MADDE 13

Tarafların sınır makamları ülkelerinde yürtlükte bulunan yasalara ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak bulaşıcı insan ve hayvan hastalıklarıyla tarım bitkilerine musallat olan ziraî parazitlerin diğer Taraf toprağına bulaşmaması için yetkili makamları aracılığı ile önlemler alacaklardır. Toprakları üzerinde bulaşıcı hastalık başgösteren, tarım bitkileri parazit haşerelerin etkisinde kalan Taraf sınır makamlarına bu gelişmelerden bilgi verecektir.

Bu Sözleşme hükümlerine uygun olarak iadesi gereken hayvanlar arasında bir bulaşıcı hastalıktan şüphelenildiği zaman Tarafların veteriner kuruluşlarınca gereken önlemler alınacaktır.

MADDE 14

Tarafların sınır makamları av veya talim amacıyla sınırın her iki tarafında diğer Taraf toprağı yönünde ateş açılmasına engel olacaklardır.

Silahını bilerek veya bilmeyerek diğer Taraf toprağına doğru kullanan kişi veya kişiler bu fiilin işlendiğı yer kanunlarına göre işleme tâbi tutulacaklardır.

MADDE 15

Tarafların sınır makamları hududu yanlışlıkla geçtiğı tespit edilen kişi veya kişileri karşı Taraf sınır makamlarına veya onların göstereceğı yetkiliye teslim ederler.

MADDE 16

Taraflardan birinin askeri makamlarına ait olup tesadüfen veya kasten sınırın öte tarafına geçirilmiş veya beraberinde götürülmüş her nev'i eşya ait olduğı Tarafa aynen iade olunacaktır.

Bu eşyaların iadesi, Tarafların yetkili sınır makamları tarafından teşhis ve tespit edilmesini müteakip hemen gerçekleştirilecektir.

MADDE 17

Adli soruşturmaya konu olmayan sınır ötesine geçirilmiş malların iadesine ilişkin bir sınır anlaşmazlığı durumunda Tarafların hudut makamlarınca verilen uzlaştırıcı mahiyetteki kararlar kesin-dir.

Bu doğrultuda, diğer Taraf toprağına tesadüfen veya hırsızlık, gasp ya da başka yasadışı bir eylem sonucu geçmiş ya da geçirilmiş bulunan ehli hayvan ve sürüler ile sair mallar sahiplerine teslim edilmek üzere bunların ait olduğı Taraf hudut makamlarına iade edilecektir.

Bu malların sınır ötesine geçirilmesinin, bizzat malın sahibi veya bilgisi dahilinde bir başkası tarafından yapıldığı tespit edildiğı ve bu hususta malların yakalandığı Taraf hudut makamlarınca yeterli delil elde edildiğı takdirde, yakalanan mallar ve bunları sınır ötesine geçiren kişi kaçakçılık mevzuatına göre adli makamlar önüne çıkartılır. Bu aşamadan sonra, karşı Taraf ta hak sahibi olduğunu iddia eden kişiye, davanın görüldüğü yargı makamında müdahil olarak davaya katılımı için sınır makamları gerekli kolaylıkları sağlarlar.

Ehli hayvan ve sürüler ile diğer malların öngörülmeden sebepler neticesi tamamen veya kısmen iadesi mümkün olmadığı ve/veya bunların hudut mülkasından geçerken vermiş oldukları zararların giderilmesi gerektiğı takdirde ve maddi zarara konu diğer tüm hallerde Tarafların hudut makamları, zararı ve tazminatı belirlemek amacıyla toplanarak karar birliğine varırlar. Tazmin edilecek zararlar ödemeye yükümlü Tarafın sınır makamınca gecikmeksizin sağlanacaktır.

MADDE 18

İşbu Sözleşmede öngörülen olaylarla anlaşmazlıkların çözümlenmesini kolaylaştırmak için Tarafların I inci derece sınır makamları gerektiğinde, her bir olay için ayrı ayrı olmak üzere ve daha önceden alınmış mutabakat çerçevesinde sınır olay ve anlaşmazlıklarının ortak tahkikatına girişebilirler. Bu tahkikat aşağıdaki şartlar altında gerçekleştirilir.

- a) Tahkikatın cereyan edeceği Tarafın I inci derece sınır makamı ortak tahkikatı yönetir.
- b) Bu tahkikat genel olarak Sözleşmenin 6 nci maddesinde belirtilen buluşma noktalarında gerçekleştirilir.
- c) Eğer olay veya anlaşmazlık sınır hattının her iki tarafında 3'er kilometrelik bir bölge içinde meydana gelmiş ise I inci derece sınır makamları beraberce olay veya anlaşmazlık mahalline kadar gidebilirler ve gerekirse beraberlerinde bilirkişi, şahit ve zarar gören kişi veya kişileri de götürebilirler. Bu alan dışında kalan bölgelerde ortak tahkikat yapılamaz.

MADDE 19

I inci ve 2 nci derece sınır makamlarının her toplantısında oturumun kısa bir tutanağı hazırlanacaktır. Bu tutanakta oturumun cereyanı ve alınan kararlar gösterilecektir. Bu tutanak birbirinin aynı iki nüsha halinde ve her ikisi de Tarafların resmî dillerinde yazılmış olarak düzenlenecektir. Alınacak Kararlar :

a) I inci derece sınır makamlarının toplantısında Türkiye tarafından Kaymakam; Azerbaycan tarafından Sınır Komiser Muavininin imzalanmasından sonra,

b) 2 nci derece sınır makamlarının toplantısında Türkiye tarafından Vali; Azerbaycan tarafından Sınır komiserinin imzasından sonra, kesinlik kazanacaktır.

MADDE 20

1 inci ve 2 nci derece sınır makamlarının hudut olay ve anlaşmazlıklarının çözümünde anlaşamadıkları konular Taraflarca oluşturulacak Ortak Sınır Komisyonu tarafından ele alınır.

Ortak Sınır Komisyonunun teşkili, toplantı yeri ve zamanı Taraflar arasında diplomatik kanaldan müştereken kararlaştırılır.

MADDE 21

Taraflardan herbiri işbu Sözleşmede öngörülen amaçlar için kendi toprağına gelen karşı Taraf sınır makamlarına gereken yardımı yapacak, özellikle nakil, ikamet ve kendi ülkelerindeki yetkili makamları ile bağlantı yapabilecekleri vasıtalarından yararlanmalarını sağlayacaktır.

MADDE 22

Taraflardan herbiri kendi sınır makamları için gereken harcamaları karşılar.

MADDE 23

İşbu Sözleşme Taraflarca imzalandıktan sonra iki tarafın hukukî mevzuatlarına uygun olarak onaylanacaktır.

Sözleşme, onaylandığına dair Nota'ların teati edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

MADDE 24

Bu Sözleşmenin yürürlük süresi 5 yıldır. Taraflardan biri Sözleşme süresinin bitiminden 30 gün önce sona erdirmeye bildiriminde bulunmadığı takdirde 1'er yıl süreyle yürürlükte kalmaya devam edecektir.

MADDE 25

Taraflardan herbiri gerektiğinde yazılı olarak bu Sözleşmenin değiştirilmesi veya gözden geçirilmesini önerebilecektir. Bu durumda bildirim yapıldığı tarihten itibaren en geç 30 gün içinde görüşmelere başlanacaktır.

MADDE 26

Taraflardan biri, diğer Tarafın bu Sözleşmenin hükümlerine uymadığı veya uyamadığı sonucuna vardığı takdirde, yazılı olarak istişare önerisinde bulunabilecektir. Bu istişareler, yazılı bildirim yapıldığı tarihten itibaren en geç 30 gün içinde başlatılacaktır. Başlatılan görüşmelerde 60 gün içinde bir sonuca varılamaz ise, Taraflardan herhangi biri, 30 gün önceden yazılı bir bildirim ile bu Sözleşmeyi sona erdirebilecektir.

MADDE 27

Taraflar bu Sözleşmenin yorum ve uygulanmasından dolayı ortaya çıkacak anlaşmazlıklarını görüşmeler suretiyle çözüme kavuşturacaklardır.

MADDE 28

Bu sözleşme her biri aynı derecede geçerli olmak üzere Türk ve Azeri dillerinde ikişer nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Bu Sözleşme Ankara'da 05 Mayıs 1997 tarihinde imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA
Prof. Dr. Tansu ÇİLLER
Türkiye Cumhuriyeti
Dışişleri Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

AZERBAIJAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA
Hasan HASANOV
Azerbaycan Cumhuriyeti
Dışişleri Bakanı

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AZERBAJCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA SINIR OLAY VE UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜNE DAİR
SÖZLEŞMEYE AIT
EK
PROTOKOL NO : 1**

İki Taraf Sınır Makamları ile onların yardımcılarının görev alanlarını ve buluşma noktalarını tayin etmek için işbu protokol Sınır Olay ve Uyuşmazlıklarının Çözümüne Ait Sözleşmenin 3 üncü maddesi gereği düzenlenmiştir.

I. TÜRKİYE CUMHURİYETİ TARAFINDAN :

İĞDIR BÖLGESİ

İğdir Bölgesi 2 nci derece sınır makamı olarak İğdir Valisi.

Daimi Makamı İğdir.

Yardımcısı :

ARALIK KAYMAKAMI : 1 inci derece sınır makamı.

II. AZERBAJCAN CUMHURİYETİ TARAFINDAN :

NAHCIVAN ÖZERK CUMHURİYETİ BÖLGESİ

Nahcivan Özerk Cumhuriyeti Bölgesi 2. derece sınır makamı olarak Sınır Komiseri.

Daimi Makamı Nahcivan.

Yardımcısı :

Sınır Komiser Muavini : 1. derece sınır makamı

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

Prof. Dr. Tansu ÇİLLER

Türkiye Cumhuriyeti

Dışişleri Bakanı ve

Başbakan Yardımcısı

**AZERBAJCAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

Hasan HASANOV

Azerbaycan Cumhuriyeti

Dışişleri Bakanı

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA SINIR OLAY VE UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜNE DAİR
SÖZLEŞMEYE AİT
EK
PROTOKOL NO : 2

Taraflar, sınır arazileri üzerinde uçuş yapan hava vasıtalarının sınır kasıtsız da olsa geçmelerine mani olmak için gerekli tedbirleri alacaklardır.

Sınırın her iki tarafındaki 10'ar kilometrelik saha üzerindeki uçuşlar; Taraflar arasında 05 Mayıs 1997 tarihinde akdedilen, "Sınırın Her İki Tarafında 10'ar Kilometrelik Alanda Yapılacak Uçuşlarla İlgili Protokol" esaslarına göre düzenlenecektir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Prof. Dr. Tansu ÇİLLER
Türkiye Cumhuriyeti
Dışişleri Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Hasan HASANOV
Azerbaycan Cumhuriyeti
Dışişleri Bakanı

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA TÜRKİYE-AZERBAYCAN SINIR HATTININ HER İKİ TARAFINDA KALAN
ONAR KİLOMETRELİK BÖLGENİN İÇİNDE YAPILACAK SİVİL VE ASKERİ HAVA
VASITALARININ UÇUŞLARINI DÜZENLEYEN
PROTOKOL**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti, 9 Şubat 1994 tarihinde Ankara'da imzalanan Dostluğun ve Çok Yönlü İşbirliğinin Geliştirilmesine İlişkin Anlaşma ile Sınura İlişkin Konuların Düzenlenmesi Hakkında Protokol ve 4 Ekim 1994 tarihinde Ankara'da imzalanan İşbirliği Anlaşması hükümlerini dikkate alarak, Türkiye-Azerbaycan sınır hattının her iki tarafında kalan onar kilometrelik bölgenin içinde yapılacak sivil ve askerî hava vasıtalarının, uluslararası hava koridorları dışında kalan uçuşlarını düzenlemek amacıyla,

aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

MADDE 1

Aşağıda 2. maddede belirtilen durum ve koşullar dışında, karşı tarafın haberi olmaksızın sınır hattına on km.'den yakın bulunan bölgelerde herhangi bir irtifada diğer tarafın sivil ve askerî uçakları uçuş yapamazlar.

Karşı tarafın haberi olmaksızın sivil ve askerî helikopterler sınır hattına iki km.'den daha yakın bulunan bölgelerde herhangi bir irtifada uçuş yapamazlar.

MADDE 2

Madde 1'de belirtilen mesafelerden sınır hattına daha yakın sivil ve askerî uçaklar ile helikopterlerin zorunlu uçuşlarında işbu Protokolün ekinde bulunan format çerçevesinde karşı tarafa bilgi verilmesi zorunludur. Bu arada :

a) Askerî uçak ve helikopterlerin planlı uçuşları için, uçuşların başlangıç tarihinden en az otuz gün önce diplomatik kanaldan,

Acilen yapılması gereken uçuşlarda uçuştan önce ivedi olarak, hava trafik kontrol makamları ile hudut makamları veya yardımcıları aracılığı ile,

b) Sivil uçakların planlı uçuşları için, uçuşların başlangıç tarihinden en az onbeş gün önce sivil havacılık makamları aracılığı ile,

Acilen yapılması gereken sivil uçuşlar (sivil helikopterler dahil), uçuştan önce ivedi olarak, hava trafik kontrol makamları ile hudut makamları veya yardımcıları aracılığı ile, bilgi vermek suretiyle yapılabilecektir.

c) Devlet sınırlarını korumak ile görevli helikopterlerin planlı uçuşları için, yıl boyunca düzenlenecek uçuşlarla ilgili bildirimler diplomatik kanaldan blok olarak yapılır. Bu bildirimlerde helikopterlerin tipi, sürati, rengi, bordo numarası, uçuş yüksekliği, muhtemel rotası, uçuş bölgesi ve iniş ve kalkış yeri yer alacaktır. Değişiklikler ile ilgili bildirimler uçuşların başlangıç tarihinden en az otuz gün önce hudut makamları veya yardımcıları aracılığı ile,

Acilen yapılması gereken uçuşlar ile ilgili bildirimler, uçuştan önce ivedi olarak, hava trafik kontrol makamları ile hudut makamları veya yardımcıları aracılığı ile,

gerçekleştirilecektir.

MADDE 3

Sivil ve askerî hava vasıtalarının kara toprakları üzerinden devlet hududunu geçişleri, uluslararası kurullarla belirlenmiş koridorlardan ve konu ile ilgili bölgesel ve ikili anlaşmalarda belirli usullere göre yapılır.

Acil hasta veya yaralı nakli ve arama-kurtarma gibi ortaya çıkan olağanüstü durumlarda sivil ve askerî hava vasıtalarının koridorlar dışında devlet hududunu geçişleri mümkün olabilecektir. Bu uçuşlar, şartları üzerinde her iki tarafın hudut makamları veya yardımcıları ve hava trafik kontrol makamlarının karşılıklı mutabakata varmasından sonra yapılabilir.

MADDE 4

Sınır bölgesine bilinmeyen bir hava vasıtası girdiği zaman Taraflardan her biri bu hava vasıtasının kimliğinin belirlenmesi ve uçuşların emniyetinin sağlanması için hudut makamları veya yardımcıları ile hava trafik kontrol makamları vasıtasıyla işbirliğinde bulunacaklardır.

Taraflar, bu Protokolün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç ay içinde, bu Protokolda öngörülen işbirliğinin ve eşgüdümün süratle gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla, ilgili makamlarınca uygun görülecek hava trafik kontrol birimleri ve hudut makamları arasında güvenilir ve devamlı muhabere sistemlerinin karşılıklı olarak tesisi için azami gayreti göstereceklerdir.

MADDE 5

İşbu Protokolün süresi, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıldır. Taraflardan biri, bu sürenin bitiminden en az altı ay önce feshi ihbarda bulunmadığı takdirde Protokol birer yıllık süreler için kendiliğinden yenilenmiş sayılacaktır.

MADDE 6

Taraflardan herbiri gerekli gördüğü takdirde, İşbu Protokolün değiştirilmesini veya gözden geçirilmesini yazılı olarak önerebilecektir. Bu durumda yazılı bildirim alınmış tarihten itibaren en geç altmış gün içinde gerekli görüşmelere başlanacaktır.

MADDE 7

Taraflardan herbiri istediği zaman yazılı bir bildirimle İşbu Protokolü sona erdirebilecektir. Yazılı bildirim alınmış tarihten sonra İşbu Protokol altmış gün daha yürürlükte kalacaktır.

MADDE 8

İşbu Protokol Tarafların kendi mevzuatlarına göre onaylanacak ve onay belgelerinin diplomatik yoldan teati edilmesini müteakip yürürlüğe girecektir.

İşbu Protokol herbiri aynı derecede geçerli olmak üzere Türk ve Azeri dillerinde ikişer nüsha olarak düzenlenmiştir.

Bu Protokol Ankara'da 05 Mayıs 1997 tarihinde imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

HÜKÜMETİ ADINA

Prof. Dr. Tansu ÇİLLER

Türkiye Cumhuriyeti

Dışişleri Bakanı ve

Başbakan Yardımcısı

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ

HÜKÜMETİ ADINA

Hasan HASANOV

Azərbaycan Cumhuriyyəti

Dışişleri Bakanı

EK

BİLDİRİM FORMU

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA TÜRKİYE-AZERBAYCAN SINIR HATTININ HER İKİ TARAFINDA KALAN
ONAR KİLOMETRELİK BÖLGENİN İÇİNDE YAPILACAK SİVİL VE ASKERİ HAVA
VASITALARININ UÇUŞLARINI DÜZENLEYEN
PROTOKOLE EK

1. Hava Vasıtasının Cinsi (Askeri veya Sivil)
2. Uçuşun Yapılacağı Tarih ve Saat
3. On Km.'lik Saha İçindeki Uçuş Rotası ve Bölgesi
4. Uçak / Helikopterin Tipi ve Adedi
5. Uçuş Yüksekliği ve Sürati
6. Uçak / Helikopterin Rengi ve Numarası